

Θέμα της διδακτικής πρότασης

Από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας στη μάχη των Πλαταιών (479 π.Χ.)

Τάξη: Α Γυμνασίου

Στοχοθεσία

Επιδιώκεται οι μαθητές/τριες να εκτιμήσουν τη δράση των Περσών στον ελλαδικό χώρο μετά την αναχώρηση του Ξέρξη και τη στάση διαφόρων ελληνικών πόλεων - κρατών απέναντί τους.

Διδακτική πορεία

Οι μαθητές/τριες, παράλληλα με τη διδασκαλία της αντίστοιχης ενότητας του βιβλίου τους, μελετούν ένα χάρτη και αποσπάσματα από τα Βιβλία Η και Θ του Ηροδότου. Στη συνέχεια, στην τάξη ή στο σπίτι τους ασχολούνται με τις δραστηριότητες που αναφέρονται παρακάτω.

Δραστηριότητες

1^η Δραστηριότητα:

Συμβουλευτείτε το βιβλίο σας και παρατηρήστε το χάρτη που σας δίνεται για να απαντήσετε τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Με ποια μέσα κινήθηκαν οι Πέρσες;
2. Ποια πορεία ακολούθησε ο ελληνικός στόλος;
3. Πού έγιναν οι κυριότερες συγκρούσεις μεταξύ Ελλήνων και Περσών το 479 π.Χ.;

2^η Δραστηριότητα:

Συμβουλευτείτε το βιβλίο σας και στο χάρτη σημειώστε στα αντίστοιχα πλαίσια σύντομες πληροφορίες για τις συγκρούσεις, οι οποίες έγιναν το 479 π.Χ.

3^η Δραστηριότητα:

Να αντλήσετε πληροφορίες από τα παρακάτω αποσπάσματα του Ηροδότου για τις κινήσεις των Περσών αμέσως μετά τη ναυμαχία της Σαλαμίνας και να τις κατατάξετε χρονολογικά ακολουθώντας το παρακάτω πρότυπο:

Οι κινήσεις των Περσών μετά τη ναυμαχία της Σαλαμίνας

- 1^ο Ναυμαχία της Σαλαμίνας
 - 2^ο Αναχώρηση του Ξέρξη και του στρατού του στη Βοιωτία μετά από λίγες ημέρες.
 - 3^ο
 - 4^ο
- κ.λπ.

Η 113. Ο Ξέρξης κι ο στρατός του, αφού άφησαν να περάσουν λίγες μέρες μετά τη ναυμαχία, κατευθύνονταν στη Βοιωτία παίρνοντας τον ίδιο δρόμο. Γιατί ο Μαρδόνιος αποφάσισε να συνοδεύσει τιμητικά το βασιλιά ταυτόχρονα, καθώς η εποχή του χρόνου δεν ήταν κατάλληλη για πολεμικές επιχειρήσεις, πως ήταν καλύτερο να ξεχειμωνιάσει στη Θεσσαλία κι έπειτα, με τον ερχομό της άνοιξης, να επιχειρήσει εισβολή στην Πελοπόννησο.

115. Ο Ξέρξης αφήνοντας τον Μαρδόνιο πίσω στη Θεσσαλία, ο ίδιος κατευθύνθηκε εσπευσμένα προς τον Ελλήσποντο και φτάνει στο στενό, όπου ήταν το πέρασμα, σε σαράντα πέντε ημέρες. Κι από το στρατό που πήρε μαζί του δεν έφτασε εκεί, μπορώ να πω, παρά ένας ασήμαντος αριθμός. [...]

117. [...] Οι Πέρσες, τώρα, καθώς συνεχίζοντας την πορεία τους έφτασαν από τη Θράκη στο πέρασμα, διάβηκαν εσπευσμένα τον Ελλήσποντο και πέρασαν στην Άβυδο με τα καράβια, γιατί δε βρήκαν πια τις πλωτές γέφυρες στη θέση τους, αλλά τις είχε σκορπίσει αγριοκαίρι. Και τον καιρό που έμειναν εκεί, καθώς βρήκαν τρόφιμα περισσότερα από όσα είχαν στην πορεία τους, έπεσαν στο φαί χωρίς μέτρο, κι όπως μάλιστα άλλαξαν και το νερό που έπιναν, πέθαιναν πολλοί από το στράτευμα που είχε σωθεί. Τέλος, όσοι απέμειναν φτάνουν στις Σάρδεις μαζί με τον Ξέρξη.

118. Αλλά υπάρχει και μια διαφορετική εκδοχή, σύμφωνα με την οποία, όταν ο Ξέρξης στο δρόμο της επιστροφής από την Αθήνα έφτασε στην Ηιόνα, αυτήν που βρίσκεται στις εκβολές του Στρυμόνω, από κει και πέρα δε συνέχισε πια την πορεία του από τη στεριά, αλλά ανέθεσε στον Υδάρνη να οδηγήσει το στρατό πίσω, στον Ελλήσποντο, ο ίδιος του όμως επιβιβάστηκε σε καράβι φοινικικό και ταξίδευε για την Ασία. [...]

4^η Δραστηριότητα:

Μετά την αναχώρηση του Ξέρξη για την Ασία δεν κράτησαν όλες οι ελληνικές πόλεις την ίδια στάση απέναντι στους Πέρσες που παρέμεναν στην Ελλάδα με αρχηγό το Μαρδόνιο. Να διακρίνετε ποιες στάσεις κράτησαν και να επισημάνετε στα ακόλουθα δύο κείμενα τις φράσεις με τις οποίες οι στάσεις αυτές υποδηλώνονται.

Κείμενο 1

Ο Μαρδόνιος μετά την αναχώρηση του Ξέρξη διαχειμάζει στη Θεσσαλία. Εκμεταλλεύεται την ανάπαυλα και προετοιμάζει τις κινήσεις του. Στέλνει πρεσβεία στους Αθηναίους με επικεφαλής το βασιλιά Αλέξανδρο Α΄ της Μακεδονίας. Οι Αθηναίοι του έδωσαν την ακόλουθη απάντηση:

Η 143. [...] Πως ο Μήδος έχει δύναμη πολλαπλάσια από τη δική μας, αυτό το ξέρουμε κι από μόνοι μας και δεν υπάρχει λόγος να μας κατακρίνεις. Αλλά όμως η λαχτάρα της λευτεριάς μάς παρακινεί να τον αντιμετωπίσουμε με όση δύναμη έχουμε. Κι ούτε εσύ να επιχειρήσεις να μας πείσεις κι ούτε εμείς θα πειστούμε να κάνουμε συνθήκες με το βάρβαρο. Και τώρα πήγαινε να αναγγείλεις στο Μαρδόνιο ότι οι Αθηναίοι λένε: όσο ο ήλιος θα ακολουθεί τον ίδιο δρόμο που και σήμερα πορεύεται, αποκλείεται να κάνουμε συνθήκες με τον Ξέρξη, αλλά θα βγούμε αντίμαχοί του έχοντας τα θάρρη μας στους θεούς που πολεμούν στο πλευρό μας και στους ημιθέους, που εκείνος, αθεόφοβος πέρα για πέρα, πυρπόλησε τους ναούς και τα αγάλματά τους. Κι εσύ από δω και μπρος μην εμφανιστείς μπροστά στους Αθηναίους μεταφέροντας παρόμοιες προτάσεις, κι ούτε, έχοντας την ιδέα πως προσφέρεις καλές υπηρεσίες, να μας παρακινείς να κάνουμε παλιανθρωπιές [...]

Κείμενο 2

Θ 2. Κι όταν ο στρατός, συνεχίζοντας την πορεία του, φτάνει στη Βοιωτία, οι Θηβαίοι ήθελαν να κρατήσουν εκεί το Μαρδόνιο και του έδιναν συμβουλές, λέγοντάς του πως ο τόπος τους είναι ο πιο κατάλληλος για να στήσει στρατόπεδο και τον απέτρεπαν να προχωρήσει πιο πέρα, αλλά να καταυλιστεί εκεί και να ενεργήσει έτσι που να κυριέψει ολόκληρη την Ελλάδα χωρίς να δώσει μάχη. Γιατί σε μάχη κατά μέτωπο, είναι δύσκολο να νικήσει κανείς, έστω κι αν έχει μαζί του όλο τον κόσμο, τους Έλληνες μονοιασμένους, ας είναι και μόνο αυτούς που και προηγουμένως πήραν τις ίδιες αποφάσεις. «Αν όμως ενεργήσεις όπως σε συμβουλευούμε εμείς», του έλεγαν και του ξαναέλεγαν, «θα έχεις χωρίς κόπο στο χέρι σου όλους όσοι έχουν αποφασιστική γνώμη. Στέλνε χρήματα στους άντρες που κρατούν την εξουσία στις πόλεις τους, και στέλνοντάς τα θα σπείρεις τη διχόνοια στους Έλληνες. Και από εκεί και πέρα με τη βοήθεια όσων θα συμπαραταχτούν μαζί σου, εύκολα θα κυριέψεις όσους κρατούν αντίθετη στάση».

1:

2: